

[Waldorff]

Jeg har ikke i mit indlæg været inde på de særlige problemer i forbindelse med det, man betegner som kunst. Jeg mener, at det nogenlunde grundigt er blevet diskuteret i forbindelse med redegørelsen om Statens Kunstfond, så det vil jeg lade ligge.

Arne Bjerregaard (KrF):

Det er måske imod reglerne i dette ting, det har jeg noteret mig, at nogen uden for ordførernes række tager ordet i kulturdebatter, skønt jeg i grunden mener, at kulturdebatter er det vigtigste for dette ting at deltage i.

Når jeg tager ordet, er det ikke for, jeg havde nær sagt at provokere nogen, ej heller for at distancere mig fra mit parti, men for at fremføre i alt fald nogle af mine synspunkter på dette område. Nu har jeg jo ikke en times tid til rådighed, for så havde jeg haft mulighed for at anskueliggøre, hvad jeg i grunden mente om dette begreb.

Med hensyn til redegørelsen, som jeg må tage mit udgangspunkt i, må jeg notere, at kulturministeren vedede at skrive: det samlede mønster af adfærd, vaner og ideer, som en gruppe eller et samfund er fælles om, kan beskrives som kultur. Ministeren er da selvfølgelig i sin fulde ret til at sige sligt – jeg ved nok, at der kommer nogle afbødende bemærkninger bagefter – om kulturbegrebet, men så må ministeren selvfølgelig også tage konsekvenserne af at ramme kulturbegrebet ind i dette. Med denne definition må ministeren erkende, at uanset den gængse opfattelse af kultur, eller det, som man i al fald har proklameret i dette samfund igennem mange år, nemlig at kultur altid er positiv, kan denne definition også være særdeles negativ. Ved at sige, at kulturbegrebet er de ideer, vaner og den adfærd, som en gruppe er fælles om, siger man samtidig, at f. eks. en gruppe, som bruger hagekors som symbol, og som myrder hverandre, altså har fælles adfærd, ideer osv., må have en vis kultur. Det er jeg sådan set fuldstændig enig i, men så må man altså derudfra notere, at det vel ikke er en ønskelig udvikling i samfundet, at dette er den kultur, som man skulle viderebringe til større dele af befolkningen. Kulturbegrebet må efter denne formulering indeholde en klart negativ størrelse.

Vel har ministeren taget konsekvensen af dette, det erkender jeg, for ministeren har pr. definition mange steder sagt: ja men så må vi have kvaliteten, altså må vi regulere, hvad der er kvalitet, eller vi må finde ud af, hvad der er kvalitet. Men så er det bare, jeg siger: hvem skal bedømme, om det er kvalitet? Hvis det netop er den gruppe, som vi i samfundet i øvrigt må sige har en negativ kultur i forhold til det øvrige samfunds kulturbegreber, der skal bedømme det kulturbegreb, som skal viderebringes til befolkningen, ja men så må man jo viderebringe befolkningen en kultur, som ikke er i overensstemmelse med en videre befordring eller i al fald en kulturudvikling. Det er det farlige i det, når man begynder at gå ind på kulturbegrebet og mener, at man fra statens side skal viderebringe kultur til befolkningen.

Da jeg kun har få minutter tilbage, kan jeg ikke komme ind på alt det, jeg ellers ville have sagt om dette, men lad mig sige klart og tydeligt: kultur er ikke noget, vi på statens regning kan viderebringe til store kredse i befolkningen. Kultur er, hvad du og jeg i fællesskab skaber for at løfte os mod en eller anden idealfordring. Det må i al fald være et klart positivt kulturbegreb.

Lad mig så endelig sige, når man blander kunstnerne ind i kulturbegrebet, at man ikke har formålet i dette samfund at lave den skillelinje, som er nødvendig, hvor kunstneren netop er regulatoren for vores kulturelle udfoldelse. Kunstneren skal sige: sådan er I, kære venner. Det er kunstnerens opgave. Kunstneren har denne fingerspidsgefüh, som gør, at han kan sige til mennesker: sådan står I kulturelt i øjeblikket. Ønsker I dette, eller vil I videre frem? Han kan ikke pege på nogen fremtid. Det må vi selv, og derfor skal staten ikke viderebringe nogen kultur. Den skal vi skabe med os selv. Staten må måske støtte den brede kunst for at få folk til at forstå, at kunsten skal sige til os: sådan er I, kære venner. Ønsker I at fortsætte sådan, vil I tilbage eller frem?

Kunstneren viser som sagt ikke vejen. Kun du og jeg kan i fællesskab skabe fremtiden. Staten har aldrig været kulturel og bliver det aldrig og skal heller aldrig være det, men befolkningen skulle gerne være det.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):